

מחברת הטיפים

של הצלחתי למידה אחרת

טיפים ללמידה יעילה

לשיעורים פרטיים ולכיתה

חלק א'

כתבה:

מדי ג'ורנו

מאבחנת דידקטית

כל הלכיות שאורות למלי אורנו

קשר אישי מה זה אומר?

הטיפ החשוב ביותר שאני יכולה לתת לכם הוא

יצירת קשר אישי

לפני שאנחנו מאבחנות, מתאימות, מוציאות משחקים,

מחפשות חומרים, מכינות מערכי שיעור, מתאמות עמדות מול

ההורים, משוחחות עם המחנכת, לפני הכול!

הדבר החשוב ביותר הוא **הקשר עם הילדים**.

כשהילד אומר לי, "אני לא אוהב חשבון אבל אני אוהב שאת

באה אלי ללמד אותי".

אני יודעת שאת שלי עשיתי ובגדול.

כי אין לי אסטרטגיות יותר טובות או משחקים יותר

מושקעים.

יש לי דבר אחר לגמרי יש לי קשר אישי עם הילד.

קשר אישי

איך עושים את זה?

לפני שאני פותחת את השיעור עם חומרי הלמידה, אני מסתכלת לילד בעיניים ושואלת לשלומו, שואלת איך עבר עליו

היום? מה התחדש מהשבוע שעבר?

ולא שואלת ומעבירה נושא, **שואלת ומקשיבה**.

שואלת ומשתפת אותו, איך עבר עלי היום, ואם אני עייפה

מספרת לו שגם עלי עבר יום קשה, ושנינו פה למטרה אחת

ביחד אז בשעה הקרובה שנינו נתאמץ ביחד.

והוא מתאמץ ואני מתאמצת, ואני זוכרת את הסיפורים שהוא

מספר, ואני משתדלת לזכור שמות של חברים.

הכי פשוט להסתכל לו בעיניים, להקשיב, לזכור, לשאול,

להתעניין, וזה עושה את כל ההבדל.

בניית תכנית מותאמת

איך עושים את זה?

פגשתם את הילד הכרתם אותו, שוחחתם איתו.

בשלב הראשון, הוציאו את תוכנית הלימודים שמתאימה לאותו חודש לפי תוכנית הלימודים בבית הספר שפה או חשבון, בכדי שתוכלו לדעת מה הפער.

לאחר שהבנתם איפה הקושי ומה הפער.

כתבו תוכנית לימודים אישית לילד, כן גם לשיעורים פרטניים אחר הצהריים, כתבו מטרות ויעדים והראו להורים.

השאירו עותק אחד להורים ועותק לכם, זה נראה מאוד מקצועי ומאוד ממוקד מטרה.

כתבו מטרות ויעדים וכל חודש עדכנו את ההורים, מה היעד? מה השגתם? ומה דורש יותר זמן?

ההורים אוהבים מאוד להיות מעורבים ומאוד מרגיע אותם שהם יודעים על מה הם משלמים ועל מה עובדים עם הילד.

נקודה של אור

מתחילים שיעור עם נקודת אור ומסיימים עם נקודת אור.

המטרה של ההוראה המתקנת, מותאמת, מכוונת וההוראה בכלל היא להתאים את האסטרטגיות לתלמיד, לתפור לתלמיד את החליפה המותאמת לו.

לכן, אחרי שנפגשנו עם הילד ובנינו לו תכנית עבודה, אנחנו מתחילות את השיעור עם נקודות של אור, ומשבחים את הדברים החיוביים בשיחה עם הילד בשיחה עם ההורים.

להתחיל שיעור עם התלמיד ולעודד אותו עם מילים טובות, לסיים שיעור עם מילה טובה.

כשההורים נפגשים איתך לעלות את הקושי, אבל תמיד לחזק אותם בסוף ולעודד אותם. ולהזכיר להם שגם "מסע של אלף קילמוטר מתחיל בצעד אחד".

מילה טובה שווה זהב (:

לומדים מטעויות

תלמיד: "טעיתי".

מורה: "לא נורא".

התלמידים תמיד מופתעים מהתשובה הזו, במיוחד בכיתה.

אני אומרת, "לא נורא", אבל לא משאירה את התשובה תלויה באוויר וממשיכה הלאה. לפני שאני נותנת משימה, אני כותבת מחוון/ כרטיס ניווט אני מראה את השלבים לביצוע המשימה.

וכשהילד אומר לי טעיתי, אני בודקת יחד איתו באיזה שלב טעה, ולמה. התלמיד מתקן וכך לומד לעשות בקרה ולומד איפה הטעות. בשלב הבא, אנחנו מנסים לחשוב ביחד מה אפשר לעשות בכדי שבפעם הבאה לא יטעה בשלב שגה.

בכיתה אני כותבת בתחילת השנה, "בכיתה שלנו מותר לטעות". הילדים כל פעם מופתעים מחדש. אנחנו דנים במשפט ומורידים לחץ. והילדים לא מפחדים במהלך השנה לנסות כי הם יודעים שאם הם טעו המורה לא תכעס אלא מהטעות אנחנו נלמד.

הרבה פעמים אני טועה בכוונה, כדי להראות להם שהמורה אנושית וגם היא טועה לפעמים.

כל הלכיות שחורות אמלי אירנו

מה מטרת השיעור?

איך יודעים מהי מטרת השיעור?

התחלתם להכין שיעור חשבתם על נושא שחשוב לכם ללמד, התמקדתם, מיפתם, קראתם את האבחון והבנתם אילו משימות לתת.

עכשיו תשאלו את עצמיכם :

1. למה ללמד את הנושא הזה?
2. מה אתן רוצות להשיג בשיעור?
3. איך אתן רוצות להשיג זאת?

הגעתם למסקנות. אז למה לא לומר זאת גם לתלמיד?

כאשר מטרת השיעור ברורה לכם, היא צריכה להיות מאוד ברורה לתלמיד.

לדוגמא: היום מטרת השיעור היא, ללמוד על שם התואר, וללמוד לזהות אותו במשפטים.

ברגע שהמטרה ברורה לכם, והיא ברורה לתלמיד, האפקטיביות של השיעור עולה.

מה מטרת השיעור?

בסוף השיעור תשאלו: מטרת השיעור היתה... מה למדת?
השגנו את המטרה? השגנו באופן חלקי? מלא? אתה חושב
שאתה צריך חזרה על החומר?

כאשר אומרים לתלמיד ומשתפים אותו הוא מרגיש חלק
מהתהליך, רמת המסוגלות שלו עולה, ואתם מלמדים אותו
בקרה עצמית, התלמיד חושב, מטרת השיעור היתה... השגתי
את המטרה? לא השגתי? הבנתי? לא הבנתי? אני צריך חזרה?

ככל שמתפזרים יותר איכות הלמידה יורדת התלמיד לא יודע,
מה הוא היה צריך ללמוד ולרוב זוכר את התפל ולא את
העיקר. ובמקום לזכור איך מזהים שם תואר, הוא מתמקד
בדברים שוליים.

כמובן, שתמיד נכון לשלב ידע נוסף ממקורות אחרים, לנסות
לחבר מכמה דיסציפלינות לימוד, אך כשהמטרה קיימת יש
פחות פיזור.

מומלץ להתחיל כך גם שיעור בכיתה. כאשר התלמידים
מגיעים הביתה וההורים שואלים מה למדת היום? הם יודעים
לענות (:

הרציפו את הילדים לקרוא בקול כל יום,
רבע שעה בשעה קבועה.

למה?

1. משפרים את איכות הקריאה.
2. משפרים את אוצר המילים.
3. משפרים את הבנת הנקרא.
4. מעשירים את ידע העולם.
5. הפחתת שגיאות כתיב.
6. מחנכים לאהבת הספר (גם אם הילד לא אוהב לקרוא).
7. מה קוראים? הכול, עיתונים, כתבות, ספרים...

שגיטאות כטיב

אה עוסיס?
טיפ 1: מאבחנים

לפני שמתחילים לתקן, צריך לבדוק מה צריך לתקן, בכדי שהלמידה תהיה יותר ממוקדת ויעילה.

איך מאבחנים?

מקריאים לילד קטע ונותנים לו לכתוב כתיבה חופשית. לאחר מכן, מנתחים את שגיאות הכתיב.

שגיאות כתיב

מה עושים?
טיפ 2: ממינים את שגיאות הכתיב
שגיאות פונטיות

לאחר שהקראתם לילד קטע קריאה, מנתחים את שגיאות הכתיב.

שגיאות פונולוגיות : השמטת צלילים.

לדוגמה : אכל --- אל.

מה עושים?

1. בדיקת שמיעה.
2. הפניה לקלינאית תקשורת.
3. הוראה מתקנת - מתרגלים עם התלמיד פירוק והרכבת מילים – בעל-פה, בכתב, במשחק.

בסוף כיתה א' כבר לא אמורות להיות שגיאות פונטיות, ואם קיימות צריך לבדוק את מקור הקושי.

שגיאות כטיב

מה עושים?
טיפ 3: ממינים את שגיאות הכתיב
שגיאות אורתוגרפיות

טעויות בשורש המילה.

לדוגמה: אלך (הלך), ישוה (ישבה), בורכת (בורחת).

מה עושים?

חושפים את התלמידים לשורשים ולמשפחות מילים.

שורש: ה.ל.כ

1. כותבים **מילים** מאותו שורש: הלכה, הלך, הולך, הליכה.
2. כותבים את **החוק**: כל המילים הקשורות לשורש ה.ל.כ. כותבים עם האותיות ה.ל.כ.
3. כותבים **משפטים** למילים שמצאנו.
4. מכינים לתלמידים **קלוז** למילים שכתבנו. לדוגמה:
אבא _____ לעבודה.

איך אנחנו יכולות לדעת שהתלמידים הפנימו?

מקריאים להם קטע, נותנים להם לכתוב כתיבה חופשית, ובודקים שאכן כותבים נכון. לדוגמה: ביום חמישי יצאתי להליכה, בזמן שהלכתי נתקלתי בענף, ונפלתי.

שגיאות כטיב

מה עושים?

טיפ 4: ממיינים את שגיאות הכתיב שגיאות אורתוגרפיות

טעויות בתבנית המילה.

לדוגמה: הלכטי (הלכתי), מחר אני יישן (אישן), הטקלח (התקלח), אוטס (הוטס).

מה עושים?

מלמדים את התלמידים תבניות של מילים, והכי חשוב – את החוק שמאחורי התבנית.

1. כותבים **מילים** מאותה תבנית: התכתב, התקלח, התהפך, התהלך.
2. **כותבים את החוק**: בבניין התפעל כל הפעלים בעבר מתחילים באות ה, לאחר האות ה מופיעה האות ת.
3. כותבים **משפטים** למילים שמצאנו.
4. מכינים לתלמידים **קלוז** למילים שכתבנו. לדוגמה: כשחזרנו מהבריכה, דני _____ במשך שעה.

איך אנחנו יכולות לדעת שהתלמידים הפנימו?

מקריאים להם קטע, נותנים להם לכתוב כתיבה חופשית, ובודקים שאכן כותבים נכון. לדוגמה: בשבוע שעבר רון התכתב עם דנה בוואטסאפ במשך שעה ארוכה.

איך להכין את הילד לכיתה א'

מבלי לשבור קופת חיסכון?

מודעות פונולוגית

מחקרים מראים כי תרגול מודעות פונולוגית משפרת את יכולת הקריאה. גם בקרב ילדים לפני כניסתם לבית הספר מנבאת הצלחה ברכישת הקריאה בכיתות היסוד.

צליל פותח

הצליל הראשון ששומעים בתחילת מילה

צליל סוגר

הצליל ששומעים בסוף המילה.

חלוקה לצלילים

כל צליל חדש במילה הוא צליל שאנחנו סופרים.

איך להכין את הילד לכיתה א'

מבלי לשבור קופת חיסכון?

מודעות פונולוגית

איך מתרגלים?

משחקים בצלילים

משחקים בצלילים: צליל פותח, צליל סוגר, חלוקה לצלילים. בדרך לגן, בחצר, בסופר, מחפשים צלילים. "תמצא לי ירק שמתחיל בצליל מ... (מלפפון)".

חידות צלילים: יושבים עלי ואני מתחיל בצליל כ... מי אני?
סופרים צלילים: מוחאים כפיים, קופצים, הולכים, יושבים קמים ...

לי יש בובה לך יש ספר, למי יש יותר צלילים? בו-בה (2 צלילים), ס-פ-ר (3 צלילים).
מי יוצא דופן? שעון, שבלול, ארגז.
גיטרה, גזר, גיר.

חרוזים: משחקי חרוזים, מצא חרוז למילה:
נפוח - תפוח, בלון- חלון..

איך להכין את הילד לכיתה א'

מבלי לשבור קופת חיסכון?

הבנת הנשמע

איך מתרגלים?

פיתוח הקשבה, הבנת מבנה הסיפור, חשיפה למילים חדשות, פיתוח הדמיון.

1. מה מצויר על הכריכה של הספר?
2. לפי שם הספר והכריכה, על מה נראה לכם הספר מספר?
3. למה בחרתם לקרוא את הספר הזה?
4. מי הן הדמויות בסיפור? איזו דמות אהבתם? למה?
5. מה אהבתם בסיפור? למה?
6. אהבתם את השם של הספר? איך אתם הייתם קוראים לספר?
7. מה למדתם מהספר?
8. אם הייתם הסופר, איזה סוף הייתם כותבים?

איך להכין את הילד לכיתה א'

מבלי לשבור קופת חיסכון?

זיהוי שורת כתיבה

איך מתרגלים?

ארגון מרחבי על הנייר.

צביעת שורות (כיתה א' עיגול עיגול איקס).

איך להכין את הילד לכיתה א'

מבלי לשבור קופת חיסכון?

איך מתרגלים?

מזהים אותיות: לאות קוראים ר (רייש) , הצליל שהיא מפיקה הוא ר.

משפרים את אוצר המילים: מילים נרדפות, הפכים, חרוזים, מספרים סיפורים שואלים שאלות.

מושגי יחס: למעלה, למטה, ימין שמאל, בין לבין, מסביב, ליד, מעל, למטה, רחוק, קרוב...

מיון והכללה: מסדרים את הבית, מארגנים חפצים, מי יוצא דופן מבין החפצים.

כתיבה: מציירים, צובעים, כותבים במגוון מכשירי כתיבה, צובעים שורות במחברת 10 שורות.

פינת ישיבה: פינה נוחה ומאורגנת ללא חפצים על השולחן.

חשבון: סופרים, סופרים בקפיצות של 2,5,10 פותרים בעיות מילוליות בעל פה.

איך לומדים למבחן? טיפ 1

כותבים!

מבחנים בנויים משאלות שצריך לענות עליהן בכתב.

לכן, בזמן הלמידה למבחן רצוי שהתלמיד יכתוב את
התשובות לשאלות ולא יענה עליהן
בעל-פה בלבד.

קריאת החומר ללא כתיבה כמוה כלימוד שחייה
בהתכתבות...

איך לומדים למבחן? טיפ 2 לחבר שאלות

אחת האסטרטגיות ללמידת מקצועות המלל היא
כתיבת שאלות.

כאשר יש לנו פרק בהיסטוריה שעלינו ללמוד, אחת
הדרכים ללמידה היא לכתוב לכל פסקה שאלה.

לאחר שחיברנו לכל פסקה שאלה:

1. כותבים את השאלות במרוכז על דף.
2. כותבים תשובות לשאלות.

האסטרטגיה מתאימה לכל מקצועות המלל.

איך לומדים למבחן?

טיפ 4

הכינו כרטיסי ניווט

מהו כרטיס ניווט?
הדרך לפתרון הנכון.
כתבו יחד עם הילד את השלבים לפתרון הנכון.
לדוגמה:

איך עונים על שאלות רב-בְּרָרָה?

1. **קוראים** את השאלה.
2. **מסמנים** את מלת השאלה.
3. **חושבים** על התשובה הנכונה.
4. **קוראים** בעיון את כל התשובות ומסמנים X ליד התשובות הלא נכונות.
5. **מקיפים** את התשובה הנכונה.

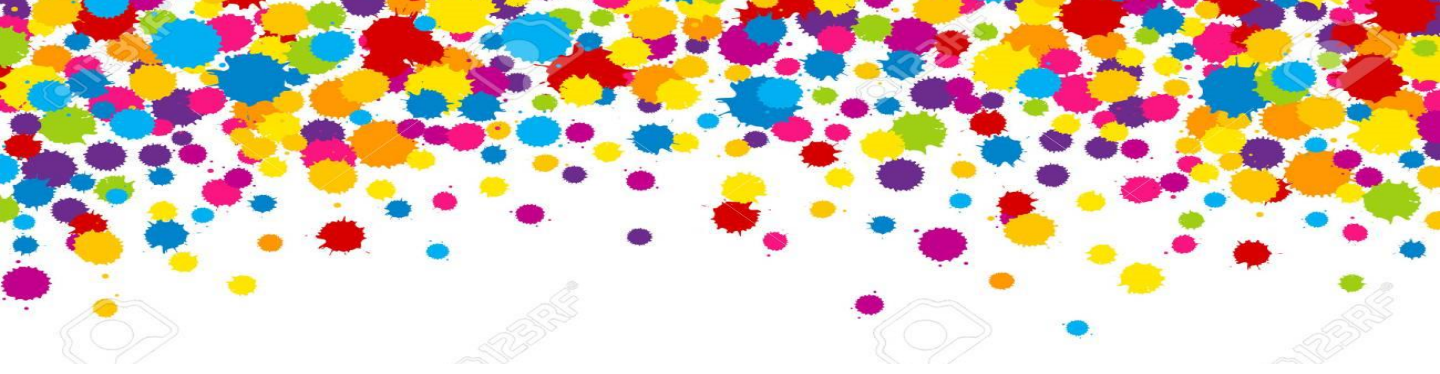
זהירות!
ודאו שאתם מקיפים את התשובה הנכונה ביותר.

איך לומדים למבחן? טיפ 5 סכמו את החומר

1. **מרקרו** את המשפטים החשובים ביותר בפסקה.
2. **שחזרו** בראש את המשפטים החשובים, במילים שלכם.
3. **כתבו** את המשפטים.
4. **חברו** שאלות לסיכום.
5. **כתבו** תשובות לשאלות.

איך לומדים למבחן? טיפ 6 לוח זמנים

לילדים - קטנים וגם גדולים - קשה מאוד
לארגן לו"ז מסודר.
עזרו להם לארגן את חומרי הלמידה, סדרו
להם את החומר מראש לפי ימים.

על כל צרור דפים יצוינו היום והשעה שבהם
יש ללמוד אותם.

ביום האחרון חוזרים על כל החומר הנלמד.

מחברת הטיפים של הצלחתי למידה אחרת

טיפים ללמידה יעילה לשיעורים פרטיים ולכיתה

בהצלחה!!!

כתבה:

מדי ג'ורנו

מאבחנת דידיקטית

כל הלכויות שורות אחרי איורנו